

MRF 2021.134

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 23. marts 2021 (j.nr. 19/07884)

Dispensation til etablering af et minivådområde inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen ændret til et afslag, da minivådområdet ville forringe oplevelsen af fortidsmindet, og da det ikke var begrundet, hvorfor minivådområdet ikke kunne placeres et andet sted. Dissens.

Favrskov Kommune meddelte den 30. januar 2020 dispensation til etablering af et minivådområde inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen til en fredet rundhøj fra oldtiden. Kommunen havde desuden meddelt landzonetilladelse, jf. planlovens § 35, stk. 1, meddelt tilladelse til regulering af et vandløb, jf. vandløbslovens § 17, og truffet afgørelse om, at projektet ikke var VVM-pligtigt, jf. miljøvurderingslovens § 21. Minivådområdet skulle etableres på to landbrugsejendomme med et areal på henholdsvis 26.669 m² og 162.999 m². Begge ejendomme var hovedsageligt opdyrkede, men der fandtes arealer præget af træbevoksning omkring bebyggelsen og omkring en mindre sø, der var beliggende i skel på den sydlige del af begge ejendomme. De sydligste dele af begge ejendomme var omfattet af fortidsmindebeskyttelseslinjen til rundhøjen, der var beliggende ca. 55 meter fra skovkanten i en bøgeskov med høje, rette stammer og en åben skovbund uden tæt

vegetation. Rundhøjen målte 18 x 18 meter, havde en højde på 1,5 meter og var bevokset med græs og fem bøgetræer. Afgørelsen blev påklaget af Danmarks Naturfredningsforening, der bl.a. anførte, at der ikke kunne meddeles dispensation, da voldene omkring minivådområdet ville påvirke ind og udsyn fra fortidsmindet negativt, og da der fandtes alternative placeringer uden for fortidsmindebeskyttelseslinjen. Miljø- og Fødevarerklagenævnets flertal (5 mod 2) fandt, at der ikke forelå et sådant særligt tilfælde, der kunne begrunde en dispensation, da minivådområdet ville forringe oplevelsen af fortidsmindet, og da det ikke var begrundet, hvorfor minivådområdet ikke kunne placeres et andet sted, mens mindretallet fandt, at der kunne meddeles dispensation, da minivådområdet grundet dets størrelse og placering ved ikke ville påvirke ind- og udsyn til fortidsmindet. På denne baggrund ændrede Miljø- og Fødevarerklagenævnet afgørelsen til et afslag.

Ændring af afgørelse om dispensation til etablering af et minivådområde inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen i Favrskov Kommune

19/07884

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 18, stk. 1, jf. § 65, stk. 2, jf. § 78, stk. 1.[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet ændrer Favrskov Kommunes afgørelse af 9. oktober 2019 om dispensation til etablering af et minivådområde inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen på matr. nr. [F1] og matr. nr. [F2], til et afslag.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 1 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, der i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 1,

1. pkt., har behandlet sagen i nævnets læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 9, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 14. oktober 2019 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af Slots- og Kulturstyrelsen.

Klager har navnlig anført, at

- minivådområdet ikke udgør et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation,
- voldene omkring det ansøgte vil påvirke ind og udsyn fra fortidsmindet negativt, og
- minivådområdet kan placeres uden for fortidsmindebeskyttelseslinjen.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen og området

Det ansøgte ønskes opført på to landbrugsejendomme beliggende vest for Hinnerup. Ifølge BBR er den ene ejendom (matr. nr. [F1]) ubebygget og har et areal på 26.669 m². Den anden (matr. nr. [F2]) har et areal på 162.999m². Begge ejendomme er hovedsageligt opdyrkede, men der findes arealer præget af træbevoksning omkring bebyggelsen og omkring en mindre sø, der er beliggende i skel på den sydlige del af begge ejendomme.

Ejendommene afgrænses mod syd af Klapskov. De sydligste dele af begge ejendomme er omfattet af fortidsmindebeskyttelseslinjen til en fredet rundhøj (fred. nr. 231.361), der er beliggende i skoven.

Det fremgår af Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside "Fund- og Fortidsminder", at fortidsmindet er en rundhøj fra oldtiden. Det fremgår videre, at rundhøjen måler 18 x 18 meter, har en højde på 1,5 meter og er bevokset med græs og fem bøgetræer. Det fremgår desuden af fotos på styrelsens hjemmeside, at fortidsmindet er beliggende i en bøgeskov med høje, rette stammer og en åben skovbund uden tæt vegetation. Af luftfotos fra 2019 fremgår det, at rundhøjen er beliggende ca. 55 meter fra skovkanten.

2.2 Den påklagede afgørelse

Favrskov Kommune har den 30. januar 2020 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 18, jf. § 65, stk. 2, meddelt dispensation til etablering af et minivådområde inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen til en fredet rundhøj. Favrskov Kommune har desuden meddelt landzonetilladelse, jf. planlovens § 35, stk. 1, meddelt tilladelse til regulering af vandløb, jf. vandløbslovens § 17 og truffet afgørelse om, at projektet ikke er VVM-pligtigt, jf. miljøvurderingslovens § 21. Der er alene klaget over dispensationen fra naturbeskyttelseslovens § 18.

Det fremgår af afgørelsen, at det ansøgte minivådområde ønskes etableret på de nuværende landbrugsarealer umiddelbart nord for klapskov og vest for den eksisterende sø. Videre fremgår det, at den korteste afstand mellem det ansøgte og rundhøjen er 80 meter, og at minivådområdet vil få et vandspejl på ca. 0,22 ha og et drænoiland på ca. 21 ha. Minivådområdet har ifølge afgørelsen til formål at tilbageholde nitrat og fosfor fra landbrugsarealer, og der vil maksimalt løbe 21 l drænvand ud af minivådområdet til Klapskov

Bæk pr. sekund, men afstrømningen vil variere. Det ansøgte vil bestå af flere bassiner, og der vil i tilknytning til minivådområdet blive etableret et sedimentationsbassin, hvor sediment og fosfor bundfæles.

Ifølge Favrskov Kommunes afgørelse vil minivådområdet søges tilpasset til den eksisterende natur og områdets landskabsværdier. Som led i etableringen vil 2.000 m³ overskudsjord blive fordelt i et 50 cm tykt lag på arealerne nord for minivådområdet, ligesom der rundt om minivådområdet vil blive etableret en vold på ca. 1,2 meters højde og en bredde på mindst 2 meter ved voldens top. Det ansøgte skråningsanlæg vil få en hældning på 30 grader, og brinkerne vil blive tilsået med græs.

Favrskov Kommune har i afgørelsen vurderet, at det ansøgte ikke er i strid med fortidsmindebeskyttelseslinjen. Det har indgået i kommunens vurdering, at den korteste afstand fra minivådområdet til rundhøjen vil være ca. 80 meter, samt at rundhøjen er beliggende i fredskov, hvorfor indsynet til og udsynet fra rundhøjen vil være delvist sløret af træer. Kommunen har desuden lagt vægt på, at der ikke er offentlig adgang til rundhøjen, og at der ikke er beboelsesejendomme i området, der har indsyn til rundhøjen.

Herudover har Favrskov Kommune i afgørelsen lagt vægt på, at det ansøgte kun vil påvirke indsynet til og udsynet fra rundhøjen i begrænset omfang, og at påvirkningen af de arkæologiske lag ifølge kommunen vil være af mindre betydning. Det er desuden kommunens vurdering, at minivådområdet vil falde naturligt ind i landskabet, samt at formålet med minivådområdet er at tilbageholde nitrat og fosfor og dermed have en forventet positiv påvirkning på miljøet.

2.3 Klagens indhold

Klager har anført, at der i den konkrete sag ikke foreligger et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation fra fortidsmindebeskyttelseslinjens restriktive beskyttelse. Ifølge klager vil minivådområdet, herunder voldene omkring, påvirke ind- og udsynet fra fortidsmindet, ligesom anlægget også vil påvirke forståelsen af rundhøjens tilknytning til landskabet omkring den. Det fremgår desuden af klagen, at rundhøjen er et markant element i landskabet, og at det ansøgte vil svække rundhøjen som landskabselement.

Herudover har klager anført, at det ansøgte kan placeres uden for fortidsmindebeskyttelseslinjen, og at en dispensation kan medføre en uønsket præcedensvirkning.

2.4 Favrskov Kommunes bemærkninger til klagen

Favrskov Kommune har bemærket, at projektet allerede er flyttet ca. 10 meter mod nord i forhold til den oprindelige placering for at opnå en større afstand til rundhøjen, og at højden på volden omkring minivådområdet er tilpasset fra 1,5 meter til 1,2 meter. Kommunen har desuden henvist til et opdateret kortmateriale, der viser det ansøgttes placering i forhold til rundhøjen. Det er endvidere kommunens opfattelse, at en jordvold på 1,2 meter ikke er væsentligt skæmmende i landskabet.

Det fremgår af Favrskov Kommunes bemærkninger, at den konkrete placering af minivådområdet er valgt, da det er den bedste i forhold til det eksisterende terræn. Hvis det ansøgte skulle flyttes uden for fortidsmindebeskyttelseslinjen, ville projektet blive dyrere at gennemføre, da der skulle fjernes en væsentlig større mængde jord, ligesom minivådområdets effekt ville mindskes, da den maksimale effekt opnås ved, at minivådområdet ligger lavest muligt i terrænet. Herudover er det kommunens vurdering, at en placering uden for beskyttelseslinjen vil mindske minivådområdets effekt, da den maksimale effekt opnås ved, at minivådområdet ligger lavest muligt i terrænet, ligesom at kommunen har vurderet, at den valgte placering tager hensyn til landskabet og det fredede fortidsminde.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Følgende medlemmer af Miljø- og Fødevareklagenævnet har deltaget i sagens behandling: Jette R. Uhrenholt (formand), landsdommerne Olaf Tingleff og Henrik Twilhøj, og de læge medlemmer Pelle Andersen-Harild, Lene Hansen, Kristian Pihl Lorentzen og Jens Vibjerg.

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Efter naturbeskyttelseslovens § 18, stk. 1, må der ikke foretages ændring i tilstanden af arealet inden for 100 meter fra fortidsminder (fortidsmindebeskyttelseslinjen), der er beskyttet efter bestemmelserne i museumsloven.[4] Der må ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende.

Formålet med fortidsmindebeskyttelseslinjen er at sikre fortidsmindernes værdi som landskabselementer. Både den generelle betydning af fortidsminderne i landskabsbilledet, indsyn til og udsyn fra fortidsminderne skal sikres med bestemmelsen. Samtidig skal bestemmelsen sikre de arkæologiske lag i området omkring fortidsminderne, idet der ofte er særlig mange kulturhistoriske levn i områderne tæt ved de fredede fortidsminder.

Kommunen kan i særlige tilfælde meddele dispensation fra forbuddet mod tilstandsændringer, jf. naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2. I overensstemmelse med bestemmelsens ordlyd er praksis meget restriktiv.

I den enkelte sag skal der foretages en konkret vurdering af, om formålet med minivådområdet er så væsentligt, at den generelle beskyttelsesinteresse og hensynet til sikring af de arkæologiske lag bør vige, og en konkret vurdering af det ansøgtes påvirkning af det beskyttede fortidsminde.

Efter praksis har det også betydning, om en dispensation kan medføre præcedens i strid med formålet med forbuddet. I vurderingen af den enkelte sag indgår derfor overvejelser om, hvilken betydning en dispensation kan få for fremtidige sager. Hvis der meddeles dispensation, skal andre lignende sager som udgangspunkt behandles på samme måde. Efter praksis vejer den generelle beskyttelsesinteresse tungt, uanset at den enkelte sag kan have begrænset betydning.

Et flertal i Miljø- og Fødevareklagenævnet finder efter en samlet vurdering, at etableringen af minivådområdet på den pågældende placering ikke udgør et sådant særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation fra forbuddet mod tilstandsændringer inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen.

Flertallet har herved lagt vægt på, at etableringen af minivådområdet med volde på 1,2 meters højde på et åbent og ubebygget areal, vil forstyrre og forringe oplevelsen og forståelsen af fortidsmindet og forringe indsynet til og udsynet fra fortidsmindet. Herudover har det indgået i flertallets vurdering, at etableringen af minivådområdet forudsætter væsentlige terrænændringer, som risikerer at beskadige de arkæologiske lag i området.

Flertallet har videre lagt vægt på, at hverken ansøger eller Favrskov Kommune har begrundet, hvorfor det ansøgte ikke vil kunne placeres et andet sted uden for fortidsmindebeskyttelseslinjen. Det har desuden indgået i flertallets vurdering, at praksis er restriktiv, og at en dispensation til det ansøgte minivådområde kan medføre en uønsket præcedensvirkning.

Mindretallet (Kristian Pihl Lorentzen og Jens Vibjerg) finder, at der kan meddeles dispensation til det ansøgte. Mindretallet har herved lagt vægt på, at minivådområdet grundet dets størrelse og placering ved skovkanten og i tilknytning til den eksisterende sø ikke ville påvirke ind- og udsyn til fortidsmindet. Det har desuden indgået i mindretallets vurdering, at minivådområdet ønskes opført i udkanten af beskyttelseslinjen, at minivådområdet varetager en samfundsmæssig interesse i reduktion af kvælstofudledning, samt at en placering af minivådområdet uden for beskyttelseslinjen vil vanskeliggøre drift af arealet mellem minivådområdet, skoven og den eksisterende sø.

Herudover har mindretallet bemærket, at såfremt minivådområdet etableres uden for fortidsmindebeskyttelseslinjen, kan det medføre en lavere effekt af minivådområdet.

3.2 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ændrer Favrskov Kommunes afgørelse af 9. oktober 2019 om dispensation til etablering af et minivådområde inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen på matr. nr. [F1] og matr. nr. [F2], til et afslag.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 om naturbeskyttelse.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] Lovbekendtgørelse nr. nr. 358 af 8. april 2014 af museumsloven med senere ændringer.

Sag:

19/07884

Dato:

23. marts 2021.

Emner:

NBL - beskyttelses...

Highlight:

 Vis/skjul highlight

Miljø- og Fødevareklagenævnet (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>) • Nævnenes Hus • Toldboden 2 • 8800 Viborg • Tlf. nr.: 72 40 56 00 • CVR: 37795526 • mfkn@naevneneshus.dk (<mailto:mfkn@naevneneshus.dk>)

Tilgængelighedserklæring (<https://www.was.digst.dk/mfkn-naevneneshus-dk>)